

HAN HOLLANDER OEUVRE AWARD 2024 > MART SMEETS

Geboren in zwart-wit, opgebloeid in kleur

In de gloriejaren van de televisie werd Mart Smeets het gezicht van de sport. Hij wist generaties Nederlanders aan de buis te kluisteren voor NOS Studio Sport. Als presentator verstond hij de kunst om de kijker het beeldscherm in te zuigen. Als verslaggever liet hij de mens achter de sporter zien. Als commentator kon hij de kijker gevangen houden in de spanning. Hele tv-programma's werden in zijn mal gegoten. Met de M van Mart als de maat der dingen.

En ja. Daar zat ook weleens een misser bij. Een cliché. En natuurlijk vloog hij wel eens uit de bocht in al die honderden, duizenden uren live televisie. Maar zijn vakmanschap is onomstreden. In de Avondetappe uit de losse pols meepraten met de samenvatting van de dag in 3 minuten; onnavolgbaar. De gasten aan tafel keken met open mond toe.

In de zwart-wit tijden van Bob Spaak diende men op rustige toon te spreken. Een sportverslaggever liet zich niet al te veel meeslepen. Men bleef keurig op afstand. In Nederland doen we sowieso liever niet aan heldenverering. Een gouden medaille was een 'buitengemeen knappe prestatie, proficiat'. Land van het maaiveld. Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg.

Bob Spaak was de leermeester. De basis. Toch heeft Smeets in de loop van zijn carrière een heel eigen draai gegeven aan het fenomeen sportjournalistiek. Met zijn soepele woordenschat, een fotografisch geheugen, met humor en flux de bouche nam hij ons mee in de wereld van stoempen, harken, klunen, linkeballen, schaatsBelgen, chasse patat en Zamboni's...

In het land van Mart mocht een topsporter ook best een held zijn. Of een antiheld. Hij hees ze op het schild. Atleten mochten zichzelf zijn, ze mochten ook gek doen. We konden ze aanraken. Ze kregen bijnamen. En voornamen: Rintje, de Kneet, Joop, Sven en Ireen, Epke, Pieter en Inge. Wat een atleet uniek maakte, dat werd dankbaar uitvergroot en glimmend opgepoetst. Wie niet presteerde, kreeg kritische vragen. Wie er even doorheen zat, kreeg een knuffel.

Doe maar gewoon? In de sportwereld is gek doen inmiddels gewoon geworden. We hangen oranje wortels in ons haar. We dansen op woonboten. Overal waar ijs ligt, komen we volksdeuntjes toeteren. Op weg naar een voetbalstadion hossen we van links naar rechts. Mart liet ons zien wie we zijn: een volk dat graag gek wordt van sport. Het is onze identiteit geworden.

Zijn er kanttekeningen? Natuurlijk, de jury is niet doof en blind voor maatschappelijke ontwikkelingen. BN'ers zijn nationaal bezit, NOS Sport ligt onder een vergrootglas, en er is van al die jaren altijd wel een verhaal te vinden. Maar ook al ben je geen fan van z'n stijl, of z'n persoonlijkheid... Niemand kan om zijn vakmanschap heen. Je mag alles van 'm vinden... Niemand kan ontkennen dat Mart Smeets een reusachtige bijdrage heeft geleverd aan de sportjournalistiek zoals we die nu kennen.

Wie moest de eerste Han Hollander Oeuvre prijs winnen? Het bestuur van de NSP had geen bedenktijd nodig. Het kan er maar eentje zijn. Mart Smeets = sport, in al z'n hoedanigheden. En hij bediende alle disciplines. Een lange staat van dienst als presentator, verslaggever, commentator, radiomaker, documentairemaker, schrijver van een lange rij boeken, uitgever van sportmagazines, ja zelfs podcasts. Wat een ontzagwekkende nalatenschap. Was Han Hollander de grondlegger, dan is Mart Smeets de Godfather van de moderne Nederlandse sportjournalistiek.

Het bestuur van de NSP kent vol overtuiging de eerste Han Hollander Oeuvre Prijs toe aan Mart Smeets.

RIJSWIJK, 14 januari 2025